

10. Jezus over verzoening.

Inleiding.

In dit hoofdstuk geven we aandacht aan de vier evangeliën: Matteüs, Marcus, Lucas en Johannes. We zoeken daarin naar antwoorden op deze twee vragen:

1. *wanneer en hoe worden mensen – volgens Jezus – verzoend met God?*
2. *waarom is Jezus' lijden en sterven voor ons op Golgotha noodzakelijk?*

Wie met deze vragen in het hoofd de evangeliën doorleest, zal zich verbazen. Want Jezus spreekt nergens over plaatsvervangend betalen van onze zondesschuld of over het dragen van onze straf. Deze ontdekking is schokkend, want dit roept de vraag op: *Is die gangbare leer (van verzoening door voldoening) wel 'het hart van het evangelie van Jezus'?*¹

Het is duidelijk, dat Jezus kwam om ons van onze zonden te verlossen. Hij *moest* lijden en sterven, zegt Hij. En God wilde het lijden niet aan Jezus voorbij laten gaan (Lucas 22:42ev).

Maar *waarom* was dit dan noodzakelijk? Geven de evangeliën dáár een antwoord op?

Het valt op, dat Jezus wel eens spreekt over vergeving van zonden, maar dat Hij veel vaker spreekt over het Koninkrijk en de (ethische) rechtvaardigheid die daar bij hoort. Zijn spreken (en werken) kun je samenvatten in de woorden *bevrijding, Gods koninkrijk en nieuw leven*.

Als we zonder vooroordeel naar de evangeliën luisteren – dan meen ik, dat het geen tegenspraak kan oproepen als we zeggen: ***bij Jezus gaat het om het Koninkrijk van God!***

10.1. Jezus kwam om het Koninkrijk te vestigen.

Duidelijk zeggen de evangeliën, dat we in Jezus te maken hebben met een zoon van David. *Matteüs* wijst daar direct op in 1:1,20. Ook de wijzen zoeken *de* koning der Joden (2:2,6). Net als Johannes de Doper verkondigt Jezus 'de nabijheid van het Koninkrijk'. Beiden roepen mensen op tot bekering (3:2; 4:17,23). Als teken van bekering laat men zich dan dopen met water (letterlijk '*doop van bekering tot vergeving of bevrijding van zonden*', Marcus 1:4; Lucas 3:3). Voor het hemelse Koninkrijk is de doop met de Heilige Geest de essentiële gave (3:11), zoals de profeten ook al zeiden².

Ook *Marcus* wijst direct op de koninklijke grootheid van Jezus (1:7). Hij zal de doop met de Heilige Geest brengen (1:8). Met Jezus is de tijd van het Koninkrijk is aangebroken (1:15). Hij roept dienaren (1:16ev) en bevrijdt mensen uit de macht van Satan en ziekten (1:23ev). Hij wordt ervaren als een man met een nieuwe leer met groot gezag (1:27). Het begin van een nieuwe heerschappij van God lijkt in Jezus op aarde te komen (3:27; 4:11,26).

Volgens *Lucas* belooft de engel aan Maria, dat haar zoon de troon van zijn vader David zal krijgen (1:32,33). Maria jubelt over het komende Koninkrijk in haar lofzang (1:51-55), net als de oude Zacharias (1:68ev). Herhaaldelijk klinkt, dat met Jezus het beloofde Koninkrijk gaat komen (2:4,11,26,30,32,38). Hij zal groot worden en gaan dopen met Geest en vuur (3:16). Hij is gezonden om het Koninkrijk te verkondigen (Lucas 4:43).

Johannes begint bij de Schepping. Hij wijst er op dat de Christus toen al met God één was en meewerkte. Hij bracht toen Gods Woord tot werkelijkheid. Nu doet Hij dat weer door 'vlees' of mens te worden. Zo maakt Hij Gods woorden 'vlees en bloed' (1:14). Hij is vol van Gods genade en waarheid en zal de wereld bevrijden van de zonde (1:14-17,29,30). Ook hier klinkt al direct, dat dit zal gebeuren doordat Jezus zal dopen met de Heilige Geest! (1:33; 3:34). Jezus brengt het Koninkrijk, wat God in het OT al steeds noemde (1:45). Johannes vertelt, dat

¹ Ds S. Boukes stelt deze vraag ook in 'Om het hart van het evangelie' (een boek voor de gemeente over de verzoening, onder redactie van C.B. Elsinga). Boukes zegt eerlijk dat hij zijn eigen standpunt wil bevestigen (p. 43). Maar het gaat juist om de betrouwbaarheid van dat standpunt als uitgangspunt. Daardoor helpt zijn artikel niet verder.

² O.a. Jeremia 31:33,34; Ezechiël 36:24-27; Joel 2:28ev.

Jezus het Koninkrijk aan de orde stelt in zijn spreken (3:3ev). Ingaan in het Koninkrijk van God gaat via geboorte door water en Geest:

1. *door water*: mensen moeten zich bekeren en zich laten dopen met water.
2. *door Geest*: God moet zijn Geest en zo nieuw leven in hen brengen als zijn gave.

Zo alleen zul je het Koninkrijk zien en binnengaan. Die wedergeboorte wordt werkelijkheid via jouw keus (1) en via Gods gave (2). Die twee horen bij elkaar (3:3-6)³. Het is het Koninkrijk waarin mensen echt uit liefde willen leven voor God en voor wat Hij ⁴.

10.2. Koninklijke bevrijding niet verkleinen tot schuldvergeving.

Verklaring van de naam Jezus.

Deze Davidszoon krijgt de naam Jezus, *'want Hij zal zijn volk bevrijden van hun zonden'* (Matteüs 1:21). Deze taak inperken tot alleen bevrijding van schuld en straf is onjuist. Het gaat om bevrijding van *zonden* en dus van de macht en alle beheersing daarvan! Zo zal in Jezus opnieuw 'God met ons' zijn (1:23). Dit blijkt al spoedig als Jezus met zijn werk begint. Namens God bevrijdt Hij koninklijk royaal allen die ergens door neergedrukt worden en tot Hem komen: zieken, melaatsen, gehandicapten, bezetenen. De kreet gaat rond: God is met ons; kijk, alle belemmeringen om te leven (voor God) worden weggehaald! Uiteraard bevrijdt Jezus ook mensen die door schuld(gevoel) neergedrukt worden (Matteüs 9:2). Maar *bevrijding* van zonden is veel meer dan vergeving van schuld. Het betekent werkelijk een nieuw, ander leven: bevrijd van zondig denken en doen, leven voor God en je naasten.

Misverstand – vertaling van 'aphesis'.

Toch denken we vaak, dat het bij Jezus vooral gaat om vergeving. Begrijpelijk. Want we lezen, dat Johannes de Doper mensen oproept zich te laten dopen en tot inkeer te komen, *om zo vergeving van zonden te krijgen* (Marcus 1:4; Lucas 3:3). Dit wekt de indruk dat vergeving het doel is.

Het woord vergeving is een vertaling van het Griekse woord *'aphesis'*. Dit woord kan wel vergeving betekenen, maar meestal gaat het om meer dan vergeving. De basisbetekenis is '(het) weg laten gaan' of 'wegzending'⁵. Dit komt dicht bij bevrijding. In Lucas 4:18 staat het tweemaal en wordt het ook tweemaal vertaald met *vrijlating, loslating* of *vrijheid*.

'Wegzending van *schuld*' is uiteraard kwijtschelding of vergeving. Maar 'wegzending van *zonden*' is meer dan vergeving. '*Aphesis*' duidt er op, dat je van iets bevrijd wordt, zodat je leven er niet meer door belemmerd wordt. Uiteraard kan dit ook schuld zijn, die op je drukt. Maar als je *schulden* weggenomen zijn, zijn je *zonden* nog niet weggenomen. Net zoals een verslaafde verslaafd blijft, ook al worden zijn (geld)schulden betaald.

'Vergeving' is op veel plaatsen een versmalde vertaling en beperkt de kijk op het evangelie. Het wekt de indruk, dat bevrijding van schuld het meest belangrijke is. Mogelijk heeft de

³ Dezelfde twee kanten van menselijke activiteit en Gods activiteit verkondigt ook Petrus (Handelingen 2:38). De menselijke verantwoordelijkheid krijgt vaak weinig aandacht, omdat men God alle eer wil geven. Maar men denkt dan vanuit een vals dilemma. Het gaat in de Bijbel altijd samen.

⁴ Tom Wright zegt in zijn *Paulus van Tarsus*, dat Paulus aansluit bij Jezus. Het gaat niet in de eerste plaats om de redding van mensen, maar om het deel krijgen aan het Koninkrijk. Hoor je daarbij? Het draait niet om onze redding maar om de heerschappij van God (hoofdstuk 3 en verder p. 136).

⁵ *Grieks Nederlands woordenboek* van G.J.M. Bartelink geeft als betekenis: (het) laten gaan, vrijlaten, wegzenden; kwijtschelding, vergiffenis; vrijstelling. Wolters' woordenboek geeft: 1. weg laten gaan, vrijlaten; 2. wegzenden (van een vrouw), echtscheiding; 3. kwijtschelden, vrijstelling, vergeving; 4. worp; 5. start. Het *Greek-English Lexicon* van Liddell & Scott en het *Wörterbuch zum NT* van Walter Baur geven dezelfde betekenissen. Bultmann geeft in TWzNT (red. Kittel) I,509 de voorkeur aan de betekenis 'vergeving', maar zegt tegelijk dat dit de hele mens vernieuwt en bevrijdt uit de beheersende macht van de zonde. Hiermee zegt hij feitelijk, dat zijn voorkeur geen recht doet aan '*aphesis*'.

Reformatoerische verzoeningsleer (waarin vergeving centraal staat) vertalers beïnvloed. Deze vertaling beïnvloedt op zijn beurt dan weer de leer.

Het is beter om bij *'aphesis'* (of bij het werkwoord *'aphiemi'*) altijd eerst te denken aan de ruimere basisbetekenis 'wegneming' of 'bevrijding' (van zonden). Er zijn natuurlijk teksten waar het, gezien de context, duidelijk om bevrijding van schulden en dus om of vergeving gaat (Matteüs 6:12,14; 18:21; Marcus 3:29). Dan is die vertaling terecht. Maar de ruimere betekenis 'wegneming' past in de meeste gedeelten beter in de context en is meer in lijn met de naam Jezus, Bevrijder.

Conclusie: *De vier evangeliën leren, dat het gaat om bevrijding van de zondemacht en dus van alles wat mensen van binnenuit of van buitenaf aan zonden vastbindt, zoals angst, zorg, verslaving.* Met het Koninkrijk van God komt er bevrijding van belemmeringen voor het leven in eenheid met God. Het woord *'vergeving'* is te beperkt om daarmee de kern van het evangelie van Jezus aan te geven.

Bevrijding - Matteüs 26:28 en Lucas 24:47.

Twee voorbeelden illustreren hoe belangrijk de vertaling van *'aphesis'* is.

In *Matteüs 26:28* stelt Jezus tijdens de Pesachviering het Avondmaal in. Hij zegt dan bij de beker: *'Drinkt allen hieruit, dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden'*.

Is 'vergeving' hier een goede vertaling van *'aphesis'*? 'Bevrijding' of 'wegzending van zonden' zou ook kunnen. Dan krijg je een totaal ander zicht op de betekenis van het bloed of het lijden en sterven van Jezus. Bij 'tot vergeving van zonden', lijkt het er op, dat Hij onze schuld of straf gaat betalen. Maar bij 'tot wegzending of bevrijding van zonden' gaat Hij bewerken, dat wij niet meer onder de heerschappij van zonden en Satan zullen leven.

Zijn bloed geven tot bevrijding van onze zonden is te vergelijken met wat veel geallieerde soldaten deden aan het eind van WOII. Zij offerden hun bloed om óns vrij te maken van de tirannieke macht van Hitler. Hun bloed gaven ze niet om plaatsvervangend een schuld van ons te betalen, maar om onze vijanden 'weg te zenden'.

De vertaling met 'bevrijding' sluit inhoudelijk beter aan bij het vieren van Pesach, past beter bij de naam Jezus en ook bij zijn demonstratieve handelen (bevrijding van machten die het leven verzieken). Deze tekst bewijst in ieder geval niet 'duidelijk' de leer van 'verzoening door voldoening', zoals vaak gedacht wordt⁶.

In *Lucas 24:46,47* lezen we dat Jezus na zijn opstanding tegen zijn discipelen zegt:

'Er staat geschreven dat de Messias zal lijden en sterven, maar op de derde dag zal opstaan uit de dood en dat in zijn naam alle volken opgeroepen zullen worden om tot inkeer te komen, opdat hun zonden worden vergeven'.

Ook hier staat het woord *'aphesis'*. De vertaling van dat woord kleurt wat gezegd wordt over het doel van de verkondiging van het evangelie. De gangbare vertalingen versmallen ook hier onze blik en maken blind voor een ruimere bevrijding.

Overeenstemming met boodschap van het OT.

De ruimere vertaling van *'aphesis'* komt ook overeen met wat we vonden in het OT. Bij verzoening is vergeving belangrijk, maar geen hoofdzaak. Het gaat om bekering en hernieuwde hartelijke trouw aan God. Als dat er is, dan vergeeft God zeker ook. Maar om echt te kunnen leven met God, is wegzending, bevrijding van zonden nodig! En daarvoor

⁶ Hoe makkelijk wordt een tekst ingekleurd. Matteüs 26:28 spreekt over 'bloed vergieten' (A) en over 'vergeving/bevrijding van onze zonden' (B). Van A naar B gaat het via het woordje 'tot'. Hoe vullen we dat 'tot' in? Dat is de vraag. De tekst zegt er niets over. Moeten we bij het bloed van Jezus niet denken aan zijn aan God toegewijde leven, zoals het bloed van de offers symboliseerde (Leviticus 17:11)? Symbolisch drinken we dan Jezus' leven, zodat zijn toewijding in ons komt. Zo ontvangen we uiteraard ook vergeving.

komt Jezus. Hij brengt het Koninkrijk. Door Hem wordt God echt weer Koning in ons hart en leven. Dan gaan we in alles voor Hem leven en Hem liefhebben boven alles. Die wedergeboorte belooft Jezus als mensen tot Hem komen. Bij oprechte bekering scheldt God tevens schuld en straf kwijt. Dit was ook de boodschap van het OT (zie bv Ezechiël 18:21-23).

Lucas 18:9-14 – de bekeerde tollenaar.

In Jezus' gelijkenis van de Farizeeër en de tollenaar in Lucas 18:9v, gaat de laatste 'gerechtvaardigd' naar huis. Dit betekent niet slechts, dat hij vergeving van zonden heeft ontvangen. God noemt in het OT een mens alleen rechtvaardig, als die mens echt voor Hem wil leven. Jezus wijkt daar niet van af. De tollenaar heeft werkelijk berouw. Hij belijdt niet alleen schuld, maar keert zich van zijn zonden af en geeft zich aan Gods leiding over. Zo wordt een zondaar een rechtvaardige voor God, direct vanaf het moment van zijn bekering. Net als de moordenaar aan het kruis naast Jezus (Lucas 23:42,43). De houding van de tollenaar is de oorzaak, dat God hem vanaf dat moment ziet als een rechtvaardige, als iemand, die zich afkeert van z'n zonden en voor God wil leven. Met zo iemand is het in orde en komt het verder in orde! Zo iemand stelt zich open voor Gods wijsheid en zoekt Gods kracht. Zo iemand gaat groeien in eenheid met God. In principe is zo iemand eenswillend met God, al is er uiteraard nog veel te leren (zoals een kind).

De Farizeeër in het verhaal denkt rechtvaardig voor God te zijn; beter dan die tollenaar daar achter hem. Wat hij zegt kan feitelijk misschien op dat moment waar zijn, maar de Farizeeër is tevreden met zijn mate van rechtvaardigheid en lijkt niet open te staan voor groei.

Wie van die twee heeft nu de goede houding naar God en krijgt Gods goedkeuring? Het antwoord van Jezus is schokkend voor die tijd, maar toch 'gewoon' helemaal in de lijn van het OT (zoals in bv Psalm 1, Ezechiël 18 en 33:11v en Micha 6:8).

Denk niet dat christenen dagelijks moeten bidden zoals die tollenaar. Zijn gebed past bij berouw en bekering na zonden! Daarna ben je geen zondaar meer, maar leef je voor God. Natuurlijk valt en struikelt een bekeerde wel eens, maar dat is niet z'n leven. Zondaar ben je als je 'willens en wetens' aan zonden vasthoudt. Als deze tollenaar na dit gebed weer oneerlijk tol zou gaan heffen, zou hij daarmee zijn rechtvaardiging verspelen. Bekeerden moeten zichzelf vernederen als dat gepast is, maar mogen zich niet zwarter en zondiger maken dan ze werkelijk zijn. Dat laatste is 'loos vroom gepraat'. Wedergeboren mensen leven eerlijk voor God. Dat weten ze zelf en God ook.

Losprijs - Matteüs 20:28; Marcus 10:45.

Jezus zegt hier, dat Hij zijn leven geeft als een 'losprijs' (NV51) of 'losgeld' (NBV) voor velen. Allereerst merken we op, dat Jezus hier onderwijs geeft over dienen. Hij is dus niet bezig de verzoening uit te leggen. Is het verstandig een *bijzinnetje* uit dit onderwijs over dienen te maken tot een fundamentsteen voor een leer over verzoening? Dat lijkt me niet.

Jezus zegt: *'Wie van jullie de belangrijkste wil zijn, zal de anderen moeten dienen, en wie van jullie de eerste wil zijn, zal ieders dienaar moeten zijn, want ook de Mensenzoon is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen'*.

Vervolgens is het de vraag of we bij losprijs (Grieks 'lutron') moeten denken aan de slavenmarkt. Heren onderhandelden en (ver)kochten hun slaven. Slaven werden zo eigendom van een andere eigenaar. Heeft Jezus zo de prijs van zijn leven aan een ander betaald om velen tot zijn eigendom te maken? Maar aan wie werd de (los)prijs dan betaald? Aan God of aan Satan? In de geschiedenis is daar verschillend over gedacht. En dit leidde tot verschillende verzoeningsleren! Helaas had men geen oog voor het feit, dat het woord losprijs ook de afgevlakte betekenis had van: een prijs of betaling in de zin van 'een

inspanning om iets te bereiken'. Zoals de hiervoor genoemde geallieerden met hun leven de prijs 'betaalden' voor de (ver)lossing van West-Europa uit Hitlers macht. Die prijs was geen compenserende betaling aan Hitler of aan wie ook maar. Zij betaalden geen schuld of straf voor West-Europa. Toch betaalden zij de '(los)prijs' voor ons met hun grote inzet. Zo wordt het Griekse '*lutroo*' (en van die stam afgeleide woorden) vaak vertaald⁷.

'*Lutroumenos*' wordt in de Septuaginta (OT in het Grieks) vaak gebruikt om God aan te duiden als de Bevrijder of 'Losser' ('*Go'él*') van Israël. '*Lutroo*' wordt vaak gebruikt zonder dat betaling van een losprijs in beeld komt⁸. God 'lost' Israël uit de slavernij van Egypte of later uit Babel. Maar God betaalt geen '*lutron*' aan die landen. Hij bewerkt hen zo, dat zij Israël vrij laten gaan. Dat kost God inspanning! God betaalt daarmee wel een prijs (losprijs), maar geen compensatie aan wie ook. Zo betalen ook wij soms een prijs om iets te bereiken (een diploma of iets anders). De prijs is dan de inzet die nodig was.

Ook Mozes wordt in Handelingen 17:35 '*lutrootès*', (ver)losser genoemd en daarbij is de gedachte aan plaatsvervangende betaling totaal niet aan de orde (wel grote inzet).

Matteüs 20:28 en Marcus 10:45 dwingen ons niet om aan verzoening door betaling van schuld of straf te denken (aan wie?). Jezus geeft zijn leven om velen te bevrijden van de onderdrukkende en verslavende macht van zonden of Satan. Zijn inspanning en overwinning maakt ons daarvan los of vrij. Er wordt hier niet expliciet verteld hoe dat dan 'werkt'.

10.3. Koning Jezus moet als zwak mens bidden om kracht.

Jezus deed heel veel wonderen. Die wonderen deed Hij niet uit kracht van zijn godheid. Ook Elia en anderen deden wonderen en hebben zelfs doden opgewekt. Maar niemand zag dat als een bewijs, dat zij God waren. Die tekenen en wonderen bevestigden, dat zij door God gezonden waren en dat hun boodschap betrouwbaar was. Zo ook bij Jezus. Hij was Gods Zoon, neergedaald uit de hemel. Maar hij was mens geworden; even zwak, kwetsbaar en afhankelijk als wij. Zijn goddelijke heerlijkheid en macht had Hij achtergelaten (Filippenzen 2:6; Hebreëen 2:14). Hij moest biddend wijsheid en kracht bij zijn Vader zoeken (Marcus 1:35, enz). Hij werd ook beproefd, maar zondigde niet (Hebreëen 4:15). Hij 'leerde' gedurende zijn lijden wat gehoorzaamheid en volmaaktheid is (Hebreëen 2:10; 5:7-9). Hij leed en moest worstelen om zijn lijf en leven te schikken naar Gods wil (Getsemané).

Beproevingen waren geen schijnvertoningen, maar werkelijk zwaar voor Hem (Matteüs 4:1-11). Natuurlijk kon Jezus ook zondigen, maar Hij *wilde* dat niet. Zijn wil en keus om God en mensen lief te hebben en trouw te zijn was zo sterk, dat je op deze manier kunt zeggen 'Hij kón gewoon niet zondigen'. Zondigen stond haaks op zijn innerlijke gezindheid. Zo was het ook voor Job onmogelijk God vaarwel te zeggen, want Hij hield van God. Ook vandaag is het voor veel christenen onmogelijk. Ze worden liever vervolgd en gemarteld dan Jezus loslaten. Als christenen liever hun hand, oog of leven verliezen dan bewust zonde doen (Matteüs 16:25ev; 18:3,4) is dat de geest van Jezus in hen. Door wedergeboorte '*kunnen zij niet zondigen*' (1 Johannes 3:9). Feitelijk kun je het wel, maar je doet het niet, want je wilt het niet. En die wil is sterk, dankzij de vervulling met de Geest van Jezus.

Jezus moest als mens vaak - net als wij - tegen de natuurlijke verlangens van zijn lijf kiezen, als die tegen God in gingen. Ook Hij wilde geen pijn en was soms moe. Als de honger

⁷ Büchsel bespreekt in het TWzNT IV, p. 337-359 al deze woorden. Hij wijst er op hoe ze vaak 'verbleekt' zijn tot 'verlossen' en 'inzet' waarbij het element van een losprijs betalen helemaal niet meer aan de orde is. Hij meent dat we dit woord overvragen als we de leer van de schuldbetaling er op willen funderen (p. 344ev).

⁸ O.a. in Exodus 6:6; 15:13; Deuteronomium 7:8; 9:26; 13:6; 15:15; 21:8;24:18; 2 Samuel 7:23; Psalm 25:22; Jesaja 41:14; 43:1; 44:22,23,24; 52:3. In Jesaja 43:3,4 wordt losgeld genoemd, maar dit geeft geen fundering voor een compensatieleer. De HEER laat Israël weten, dat Hij alles over heeft voor hun bevrijding. Hij kan daarvoor zelfs beschikken over alle landen. Hij beveelt eenvoudig (43:5-7). In Jesaja 45:13 staat dan ook, dat Cyrus de ballingen vrij zal laten zonder betaling (koopprijs).

knaagde verlangde Hij naar eten, maar Hij weigerde zich door die (vleselijke) verlangens te laten beheersen (Matteüs 4:2ev). Zijn spijs was het doen van Vaders wil. *Niet Mijn wil maar Uw wil!* Ook al hunkerde zijn vlees naar erkenning door medemensen - Hij wilde God niet verzoeken (Matteüs 4:5ev). Ook Hij wilde liever makkelijk dan moeilijk naar de troon, maar koos voor de noodzakelijke moeilijke weg van trouw en vertrouwen (Matteüs 4:8ev).

Zo stond Hij in onze schoenen. Hij begrijpt onze noden, strijd en behoeften.

Hij ontving kracht om wonderen te doen. Hij moest daarmee de heerschappij van God demonstreren - net als Elia en andere profeten en alle discipelen met speciale opdrachten. Jezus was als mens net zo zwak als Elia, Petrus en wie ook. Hij moest als tweede *Adam* trouw en liefde bewijzen tot het uiterste. Via die weg zou Hij het koningschap van God ontvangen. Daartoe was Hij geroepen en 'bestemd' (Lucas 22:29). Tot dát koningschap werd Hij na zijn sterven en opstanding verheven.

Denk niet, dat het leven en de verzoeken voor Jezus niet zwaar waren omdat Hij Gods Zoon was. Hij was zwak als wij, maar hield het vol *door geloof!* Hij was ons gelijk (Hebreeën 2:14); echt mens (Johannes 1:14). Hij moest bidden om kracht en die ontvangen. In geloof leven, net als wij. Hij moest geloven, dat voor Hem als Messias het lijden en sterven de weg naar de overwinning was; de weg naar het Koningschap (*als mens*) over hemel en aarde⁹.

Ook voor Jezus gold: wie z'n leven verliest aan God, zal het ware leven vinden (Matteüs 16:25). Ook Hij moest zich vernederen onder Gods hand, om te Zijner tijd verhoogd te worden door God (Matteüs 5:3). Ook Jezus moest door die nauwe poort van het koninkrijk en dus afsterven aan zichzelf (Matteüs 7:13; 26:39). Het Onze Vader stond op zijn lijf geschreven: het gaat niet om Mij maar om U, Vader: om Uw naam, Uw Koninkrijk en Uw wil. Die staan voorop (Matteüs 6:9ev). En ook Hij moest vertrouwen dat al het andere Hem gegeven zou worden door Vader.

10.4. Voor het Koninkrijk is royale toewijding vereist.

Het Koninkrijk van God 'zien' en 'binnen gaan' kan alleen als je Jezus volgt. Want de Vader heeft alle macht aan Hem gegeven (Johannes 3:35,36). Hij geeft leven van zodanige kwaliteit, dat het sterker is dan de dood: eeuwig leven. Maar je krijgt er deel aan, als je Jezus gelooft en gehoorzaamt (3:36). Je leven op God richten is de weg om deel te krijgen aan de doop met de Heilige Geest (Matteüs 3:8-12). In de Bergrede geeft Jezus onderwijs over het Koninkrijk en sluit dan af met de oproep *te doen wat Hij zegt*. Dán alleen bouw je je levenshuis op de rots en zul je het koninkrijk binnengaan (Matteüs 7:21,24-27). Volg Jezus als arme van geest; wees barmhartig en bereid vervolgd te worden (5:1-11). Het koninkrijk is voor jou, als je meer rechtvaardigheid¹⁰ vertoont dan de Schriftgeleerden (5:20).

Jezus vraagt veel, maar geeft ook grote beloften. Wie luistert en doet wat Hij zegt, zal Gods geweldige zegen gaan meemaken. Dat is in lijn met het evangelie in de wet van Mozes: 'Leef naar Gods geboden, en de HEER zal u geweldig zegenen' (Exodus 19:5,6; 23:25-32; Deuteronomium 28:1-14). Dat is het evangelie van Psalm 1: zo word je fris en vruchtbaar! *Jezus verkondigt geen andere boodschap dan Mozes en de profeten*. Maar Hij belooft méér rechtvaardigheid. Gods wet zal (meer) in de harten komen; stromen van levend water zullen uit het binnenste van mensen gaan komen (Johannes 7:38). Jezus geeft je de kans deel te krijgen aan het hemelse koninkrijk. Maar het gaat via bekering, geloof en toewijding. God en Jezus liefhebben boven alles en volgen (Lucas 14:25ev). Liever je hand er af of je oog er uit dan zondigen (Matteüs 18:8,9); liever dood dan zondigen (Matteüs 16:24,25). Voor die

⁹ Hebreeën 12:2 volgt op Hebreeën 11 (geloof en volharding is de weg voor mensen en voor Jezus).

¹⁰ In plaats van gerechtigheid gebruik ik liever het woord rechtvaardigheid. Het betekent hetzelfde, maar het laatste woord is meer hedendaags en helder. Een mooie omschrijving van een rechtvaardige is: *iemand die vaardig is in recht handelen*.

radicale levensstijl moeten mensen kiezen. Volgens Jezus is dat de voorwaarde om deel te krijgen aan het koninkrijk van God. Een andere weg verkondigt Jezus nooit. Tegelijk nodigt Hij (Matteüs 11:28-30): kom tot Mij – bij Mij vind je rust – bij Mij vind je de kracht en rust om zo te leven. Ik zal je de kracht geven om, net als Ik, echt voor God rechtvaardig te leven. Ik zal je dopen met de Heilige Geest.

Jezus stelt zeer hoge eisen, maar niet zonder te helpen. Hij is Immanuël. Hij is nabij en stelt zijn kracht beschikbaar. Daarom is die hoge Bergrede haalbaar; voor gelovigen¹¹.

10.5. Koningschap en Koninkrijk blijven bij Jezus centraal.

Ook verder in de evangeliën blijft het koninkrijk van God centraal. Veel gelijkenissen gaan over het 'koninkrijk' of de 'koning'. Ook zonder die woorden gaat het over het leven met de Koning. De wonderen zijn tekenen, dat het koninkrijk van God 'in uw midden' is. Het kwaad en de Duivel moeten allerlei bezit prijsgeven. Bevrijding! Zie je niet dat God werkelijk iets geweldigs begint te doen? (Matteüs 12:28ev).

Jezus leeft voor God en Gods Koninkrijk. Daarvoor is Hij gekomen. *Het gaat Hem om een geestelijk maar concreet koninkrijk, waarin God het te zeggen heeft en waarin mensen Hem erkennen en trouw volgen. Jezus wil, dat er harmonie en samenwerking ontstaat tussen God en mensen.* Dan krijgt Gods kracht en zegen ruimte en invloed. De levensstijl wordt zó, dat je merkt dat Jezus en zijn vader in de mensen leven (Johannes 14:21,23). Dat is het Koninkrijk! Het is verrassend en wrang als twee blinden 'zien' dat Jezus *Davids grote zoon is*, terwijl velen naar Hem kijken en de Koning 'niet zien'. De blinden geloven! (20:29ev).

Is Jezus de Messias, de beloofde Koning? Komt met Hem het Koninkrijk? Is Hij bestemd voor het koningschap? (Lucas 22:29). Daarover gaan de rechtszittingen, zowel voor de joodse raad (26:63,64) als voor Pilatus (27:11). Daar draait de spot van de soldaten om (27:29). Het staat genoteerd boven het kruis (27:37,42). Men gelooft niet dat Hij het is, en toch is het zo. God zorgt, dat die werkelijkheid alleen door gelovigen gezien en ervaren wordt. Het zal een onzichtbare, maar krachtig werkende realiteit zijn (Johannes 14:22,23;20:29,31; 16:22-24).

10.6. Het Koninkrijk is een innerlijke, geestelijke eenheid.

Het gaat om de liefde van God *voor ons*, maar ook om het omgekeerde. Diezelfde sterke liefde zal ook in ons *voor God* zijn (Johannes 13:1,15,16; 34,35; 15:9-17). Dat bewerkt de doop met de Heilige Geest. Zo ontstaat de eensgezindheid met God (Johannes 17:20-23). Tegelijk is dat Koninkrijk een vrije keus van mensen. Zonder dat mensen de deur van hun hart openen, komt Jezus niet binnen (Johannes 1:12; 3:16)! Jezelf in vertrouwen overgeven aan Jezus als Koning is voorwaarde voor het ontvangen van het koninkrijk. Want Gods liefde dwingt niemand. Er zal daarom strijd zijn om de harten van mensen te overtuigen. En omdat er ook mensen zullen zijn, die zich niet (willen) laten overtuigen, zal er zelfs vijandschap en vervolging komen voor de mensen van het Koninkrijk (Matteüs 5:10-12; Johannes 15:18ev; 16:1ev). Veel mensen willen liever ruimte voor duisternis en zonden en kunnen daarom het licht niet verdragen (Johannes 3:17-21; en 15:18v).

Volgelingen van Jezus zullen als rechtvaardigen gaan leven voor God, net als Jezus. Zo zullen zij het zout voor de aarde zijn. Tegelijk dreigt het gevaar, dat het zout smakeloos wordt. We zijn zo belangrijk als het licht in onze wereld, maar als we ons laten inpakken door wereldse zorgen, gaat het licht uit (Matteüs 5:13-16; 6:22ev). De kracht van christenen is de echte, radicale liefde voor Jezus en het Koninkrijk. De beelden van licht en zout staan vaak ná de

¹¹ John Stott noemt dit in *De boodschap van de Bergrede (BSV)*, p 83ev 'de superieure gerechtigheid' die 'dieper' en 'radicaler' is dan die van de Schriftgeleerden. Dietrich Bonhoeffer ontdekte als 30-jarige: 'De Bergrede is niet bedoeld om zonde en gebrekkige gerechtigheid te laten voelen (de traditionele Lutherse uitleg), maar om daadwerkelijk naar te handelen', aldus T.G. van der Linden.

oproep tot radicale toewijding en navolging (Matteüs 5:13-16; Lucas 14:34,35; Marcus 4:21; 9:50). Jezus zelf is blijkbaar ook door zijn totale toewijding aan God *het licht der wereld* (Johannes 8:12; 9:4,5). De wederzijdse toewijding tussen God en ons ‘maakt’ het Koninkrijk – nu op aarde al werkelijkheid en straks volmaakt!¹²

10.7. De toewijding van de Koning wordt beproefd.

Eerste beproevingen.

De doop in de Jordaan is te zien als een startsein. Jezus moet met zijn Messiaanse werk beginnen. De Heilige Geest komt dan daarvoor op Hem en geeft Hem de nodige kracht en leiding. God verklaart vanuit de hemel, dat *deze Jezus zijn geliefde zoon is in wie Hij vreugde vindt* (Matteüs 3:17). Maar Satan reageert met: ‘Oja? Mag ik die lieveling eens beproeven?’. Het lijkt op de geschiedenis van Job (Job 1:8; 2:3). Dit is blijkbaar een kenmerkende reactie van Satan als God mensen prijst. En zoals God bij Job toestemming gaf voor de test, zo geeft God blijkbaar ook hier toestemming, want de Geest leidt Jezus naar de woestijn *om door Satan beproefd te worden* (Matteüs 4:1). God vertrouwt Jezus. God ziet Jezus nu al 30 jaren op aarde en wat er in het hart van Jezus als mens is (nog gaver dan bij Job). Jezus wordt beproefd, maar tegelijk gevormd en getraind voor de nog komende strijd met de vijand (Hebreeën 5:7-10). Alleen door radicale overgave en toewijding aan Gods geopenbaarde wil overwint Jezus de Satan en alle menselijke begeerten naar brood, erkenning en gemak (Matteüs 4:1-11).

Beproevingen horen bij het mens zijn.

Jezus is mens geworden om *als mens* Koning van het Koninkrijk van God te worden. Zoals alle mensen gehoorzaamheid moeten leren en bewijzen, zo ook Jezus. Zelfs voor Adam en Eva in het Paradijs vóór de zondeval was dat de weg tot Gods verdere zegen en eeuwige toekomst. Die weg is daarna nooit anders geweest: geloof, trouw en gehoorzaamheid. Voor iedere positie is een grote of kleine opleiding noodzakelijk. Ook in het Koninkrijk van God¹³. Vrijwel altijd werden geestelijke leiders via beproevingen geschoold door God zelf. Abraham werd de vader van alle gelovigen via een moeizame weg van beproevingen, strijd en overwinningen. Jozef mocht in zijn tijd redder van de kerk en de hele mensheid worden, maar de weg naar die positie was een zware training en beproeving. Zo zijn er veel voorbeelden te geven.

Wat verwachten we nu, als Jezus, *als mens*, de allerhoogste Koning moet worden en daarvoor Satan als overste van deze wereld moet onttronen (Johannes 12:31)? Pas na zijn opstanding ontvangt Hij die positie (Matteüs 28:18; Lukas 24:26).

De Vader had Hem alles toevertrouwd (Johannes 3:35; 13:3) en dus het lot van heel deze wereld in zijn handen gelegd. Pas na alle lijden is Hij officieel als Koning met alle macht bekleed. Dan pas ontvangt Hij de Heilige Geest om die in de zijnen te storten (Handelingen 2:33; Filippenzen 2:9). Zijn leven hier op aarde was voorbereiding op de heerlijkheid, die Hij nu *als mens* zal ontvangen (Johannes 17:5). Zijn grootheid of innerlijke heerlijkheid (Johannes 1:14) moest eerst overtuigend voor God, Satan en mensen bewezen worden. Omdat Jezus’ taak groter zal zijn dan welke taak ook, is de beproeving ook de allerswaarste. Hels onrecht, verraad, marteling en verlating (enz) stort zich uit over Jezus. Hij ondergaat dit

¹² Dit is anders dan de visie van Derek Morphew in *De grote doorbraak van het Koninkrijk*. We zijn volgens hem (innerlijk) nog altijd halfslachtige mensen. Hij vindt dat normaal en focust de aandacht op bovennatuurlijk interventies of doorbraken van het hemelse Koninkrijk (bv op p. 139v, 163v). De Bijbel roept ons echter op het halfslachtige weg te doen en dat kan met Gods hulp! Laten we ons dáár op focussen.

¹³ J.Ridderbos, *Abraham, de vriend Gods*, p. 309ev. Jezus vergelijkt zijn lijden met een doop ter voorbereiding op zijn grote taak (een vuur ontsteken op aarde) in Lucas 12:48b-51.

lijden vrijwillig, omdat Hij weet dat zijn Vader hem dit te drinken geeft. Hij vertrouwt dat Hij niet beschaamd zal uitkomen (Psalm 22:4). Om de vreugde die voor Hem lag, liet Hij zich niet afschrikken. Hij hield stand en kwam zo tenslotte aan Gods rechterhand (Hebreeën 12:3). Jezus valt onder Gods regel of werkwijze, die Jezus zelf verkondigde: *“Wie betrouwbaar is in het geringste, is ook betrouwbaar als het om veel gaat; en wie oneerlijk is in het geringste, is ook oneerlijk als het om veel gaat. Als jullie onbetrouwbaar blijken in de omgang met geld, wie zal jullie dan de werkelijk belangrijke dingen toevertrouwen?”* (Lucas 16:10,11). Dit zal volgens Jezus het beslissende punt zijn bij Gods oordeel over mensen: ben je in dit leven betrouwbaar en trouw geweest of niet? Dat geldt ook voor Jezus, de Koning.

Het centrale punt op Golgotha.

God vraagt van Jezus geloof, trouw en toewijding tot het uiterste. Hij ‘offert’ zichzelf aan God en leeft dit aan zijn volgelingen voor (Johannes 13:15,34,35; 1 Petrus 2:21; Efeziërs 5:1,2).

De weg van geloof was en is radicale bekering en gehoorzaamheid. *God liefhebben boven alles en daarom ook je naasten. Niet wat ik wil, maar wat U wilt.* Dat typeert het Koninkrijk. God de Vader vraagt Jezus te bewijzen, dat Hij als mens zo wil leven. Vader geeft Hem de drinkbeker van alle mogelijke vijandschap en wreedheid van mensen te drinken en zo te bewijzen, dat hij dat alles wil verdragen en beantwoorden met liefde; dat Hij alle kwaad in de wereld wil overwinnen door het goede (Romeinen 12:21). Wil Jezus alles (ver)dragen, incasseren en zelfs blijven reageren met liefde? Wil Jezus *als mens* zo hét beeld van God zijn? Is Jezus, net als God de Vader, bereid te vergeven; ook als ze Hem versmaden, bespugen, geselen en kruisigen? Wil Hij dan nog voor hen bidden en het goede voor hen zoeken? En hen zelfs dan nog aanvaardden, als ze zich bekeren?

Zo is God! Hij is liefde (tot het uiterste) en wil altijd nog redden en alles doen om mensen tot andere gedachten te brengen. Wil Jezus net zo liefdevol zijn? Wil Hij zo *als mens* Gods Koning zijn en het Koninkrijk van die liefde bouwen?

Dat is het kardinale punt.

En Jezus bewijst overtuigend dat Hij dit wil. Hij wil één zijn met de Vader in liefde en ontferming. Hij is bereid die drinkbeker vol ellendige beproevingen te drinken¹⁴. Ook als God niets van zijn aanwezigheid laat ervaren. Jezus bidt voor zijn moordenaars en vijanden. Hij heeft lief tot het uiterste. Hij zoekt hun behoud. Op Golgotha zien we Gods heerlijkheid geopenbaard in een mens, Jezus (Johannes 12:27,28): God in vlees en bloed. Het beeld van God. De ware mens, in wie God de Vader vreugde heeft. Het offer van Jezus op Golgotha is aangenaam voor God; *een geurige gave* (NBV) of *een welriekende reuk* (NV51, Efeziërs 5:2). Er was feest in de hemel, toen Jezus alles glansrijk doorstond – als een volmaakt brandoffer, volmaakt toegewijd. Deze mens is waardig alle macht te ontvangen in heel Gods schepping! Is het verwonderlijk dat de aarde op dat moment beefde?

Onbegrip en uitleg.

Wie heeft dit begrepen op Golgotha? Hoe verklaarde men de duisternis die drie uren duurde? Het lijkt er op, dat alleen Jezus, God de Vader en Satan wisten dat het ging om het ultieme bewijs van liefde en trouw.

Wie zag die geestelijke strijd en die grandioze overwinning?

Na zijn opstanding legde Jezus het zijn discipelen uit (Lukas 24:26; Handelingen 1:3).

¹⁴ Het is onjuist deze beker van Lucas 22:42 te identificeren met de beker van Gods toorn, waarover de profeten wel eens spreken (bv Jesaja 51:17; Jeremia 25:15). Die beker geeft God te drinken aan opstandigen en vijanden. Jezus is geen vijand van God. Bijbelteksten met identieke woorden aan elkaar koppelen is alleen verantwoord als het duidelijk over hetzelfde gaat.

Het was net als in het paradijs. Wellicht begrepen zelf Adam en Eva toen niet waarom God het eten van die ene boom verbood. Het was *'omdat God het wilde'*. Hij wilde hen beproeven op hun trouw en liefde en hen trouw en liefde leren.

Hetzelfde maakte Abraham mee. Hij moest zijn kind, Isaak, offeren. Wie zou dat toen begrepen hebben, als Abraham dat verteld had? Blijkbaar had Gods Geest Abraham er diep van overtuigd, dat dit onbegrijpelijke echt Gods wil was. Abraham ging toch op weg; gelovig, gehoorzaam tot het uiterste¹⁵. En God prijst hem en zegent hem.

Zo weet ook Jezus heel zeker dat zijn vader Hem naar dit wonderlijke zware lijden en sterven toe leidt dat mensen en Satan Hem aan zouden doen: laat je boeien en laat mensen hun wrede gang gaan; laat je martelen en kruisigen; blijf in de liefde voor God en mensen en overwin alle neigingen van het vlees! God beproeft de mens Jezus¹⁶. En Jezus neemt vrijwillig dat gruwelijke, oneerlijke, helse lijden en sterven op zich. Hij kan makkelijk wegrennen uit Getsemané, maar Hij blijft. *'Niet mijn wil, maar Gods wil is de weg ten leven'*.

Jezus is het Koningschap waardig!

Jezus verloochent zichzelf! Overwint alle vleselijke of menselijke neigingen om te vluchten. Hij vraagt niet om de legioenen engelen om zijn vijanden neer te slaan. Jezus geneest zelfs liefdevol het oor van een vijand en doet voorbede voor zijn moordenaars; ontfermt zich royaal over die misdadiger naast Hem, die Hem net nog bespote. Jezus blijft in de liefde en bewijst: ook als Ik hang aan een kruis in diepe ellende, dan nog doet niemand vergeefs een beroep op Mij! Ik wil en zal namens God liefdevol redder zijn voor ieder die zich bekeert (Lucas 23:43). Zo wil Ik - in Gods lijn - het hemelse koninkrijk bouwen. God kan aan Mij - als mens - met een gerust hart alle macht in hemel en op aarde toevertrouwen. Ik zal de tweede, maar betrouwbare Adam zijn!

Tenslotte is alle beproeving voorbij. Satan heeft al z'n pijlen afgeschoten en staat machteloos tegenover de liefde en trouw van deze Jezus. Deze man is sterker dan de hel met al z'n verleidingen via angsten, zorgen, pijn en doodsdreigingen. Het wordt weer licht en Jezus roept: *'Het is volbracht'*. En Hij stapt de dood in zonder vrees – in vol vertrouwen op Vader. Jezus' geloof is overwint op alle fronten!

Wie van de toeschouwers heeft toen gezien, dat Jezus toen het bewijs leverde dat Hij volmaakt betrouwbaar was tot in de dood aan het kruis? (Johannes 14:31). Paulus zegt later: *dáárom* heeft God Hem de naam geschonken die elke naam te boven gaat (Filippenzen 2:9). Deze Adam is volledig betrouwbaar en liefdevol. Alle mogelijke verleidende machten ter wereld zijn door Hem verslagen (Kolossenzen 2:15). Hij doorstond deze geestelijke krachtmeting glansrijk!

Hebreeën 2:14,15,18 zegt het helder: *'Omdat die kinderen mensen zijn van vlees en bloed, is de Zoon een mens geworden als zij om door zijn dood definitief af te rekenen met de heerser over de dood, de duivel, en zo allen te bevrijden die slaaf waren van hun levenslange angst voor de dood. Juist omdat Jezus zelf op de proef werd gesteld en het lijden volbracht heeft, kan Hij ieder die beproefd wordt bijstaan'*.

Deze Jezus beloofde: *Ik ben met jullie tot aan de voltooiing van deze wereld* (Matteüs 28:20). *Ik en mijn Vader komen bij jullie, ja in jullie wonen* (Johannes 14:21,23).

Het werd daarna Pinksteren. Werden de volgelingen van Jezus toen overwinnaars in alle omstandigheden? Kwam Jezus, de Overwinnaar van Golgotha, toen in hen?

¹⁵ Over de vraag of God mensen zo zwaar mag beproeven schrijft J. Ridderbos mooi in a.w. p. 310,311.

¹⁶ God is er bij – ook als Jezus roept *'Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?'*. Ook David (Psalm 22), Job en Abraham hebben zich zeker verlaten gevoeld in hun lijden, maar wáren niet door God verlaten. Door geloof (vertrouwen op de Onzichtbare) overwonnen zij dit verlammeende gevoel en bleven actief op God gericht. Zo ook Jezus. Als mens ervoer Hij diepgaand hoe zijn gevoel 'zei', dat God hem verlaten had. Maar Hij bleef gelóven in Gods trouw en bijstand (Johannes 8:29; 10:30; 14:30,31; 16:32) en zo verwon Hij.

10.8. Jezus zelf is het begin van het Koninkrijk van God.

Het koninkrijk van God is als een mosterdzaadje. Het begint met Jezus alleen. Hij die echt in alles leeft voor God. In Hem is het koninkrijk van God bij de mensen, tastbaar, binnen hun bereik of dichtbij (Lucas 17:21; Matteüs 4:17).

In hoofdstuk 9 stelden we, dat het Koninkrijk overal is *waar echte samenwerking tussen mensen en God ontstaat*.

Ook in het OV wilde God dat bewerken. En soms ontstond er iets van. In de tijd van David groeide de eensgezindheid en liefde voor God. Onder Salomo bloeide het. Maar al spoedig kwam het verval weer. Zo waren er tijdelijke oplevingen, maar het echte Koninkrijk kon niet doorbreken.

Met Koning Jezus wordt de eenheid van hemel en aarde veel krachtiger mogelijk op aarde; men streeft naar de rechtvaardigheid, die hoort bij het koninkrijk van God (Matteüs 6:33).

Na Pinksteren groeit het wereldwijd uit. Overal ontvangen gelovigen de Geest en gezindheid van Jezus in zich: eensgezindheid met God door wedergeboorte. Zo ontstaat er harmonie met God en tussen gelovigen onderling. Vrede en liefde. Tot een getuigenis voor de wereld (Johannes 13:34,35; 17:20-23).

Ook nu wordt die harmonie en eenheid bedreigd. Satan doet z'n best het kapot te maken. Dat deed hij bij Jezus, maar ook bij diens volgelingen. Jezus waarschuwde er al voor. En helaas, ook christenen geven zomaar weer toe aan het vlees in plaats van zich te laten leiden door de Geest. Daarom lijkt het koninkrijk soms afwezig en is dat ook werkelijk zo. Waar ruzie, verdeeldheid of een laag niveau van liefde heerst, daar is het koninkrijk van God niet. Jezus belooft het koninkrijk echt te bouwen als mensen zich overgeven aan Hem. Ieder die Hem aanvaardt als Koning ontvangt de mogelijkheid en kracht om als kind van God, familie van Jezus te groeien (Johannes 1:12). Nu hier op aarde al. Dat is eenheid, eensgezindheid, eenswillendheid, ja verzoening ten top. Via geloof in Hem, ontvang je die rechtvaardigheid en natuurlijk worden ook al je zonden uit het verleden vergeven.

Principieel is het niet anders dan in de tijd van het OT (zie Psalm 32). Maar het is nu intenser, krachtiger, dieper, radicaler.

Verzoening met God door *Jezus in mij*. Verzoening met elkaar door *Jezus in ons*.

10.9. Conclusies.

A.

Volgens de evangeliën staat bij Jezus het Koninkrijk van God centraal. Daarvoor wil Hij mensen eensgezind met God maken, zodat zij verzoend met God leven. Jezus bouwt dit Koninkrijk door onderwijs en door (na Pinksteren) te dopen met de Heilige Geest en zo zelf in gelovigen te komen wonen. Zo ontvangen gelovigen door Jezus kracht om als burgers van Gods koninkrijk te leven. Dat is de wedergeboorte.

B.

De verzoening met God gaat volgens Jezus langs dezelfde weg als in het OT. Ook Hij leert, dat zondaren alleen een goede relatie met God kunnen krijgen via bekering en toewijding. Hij belooft dat Hij met zijn Geest je dáárbij helpt.

C.

De rechtvaardigheid of levensstijl van het Koninkrijk van God is in lijn van de wet, maar intenser, verstrekkender, hoger dan de gerechtigheid of levensstijl die de wet leert.

D.

Het lijden en sterven op Golgotha was een bijzondere beproeving voor Jezus als tweede Adam. Hij moest als mens uiterste liefde en trouw leren en bewijzen. Hij volbracht het en bewees, dat Hij als tweede Adam een betrouwbaar Koning van God zal zijn voor eeuwig. Na

dit bewijs vertrouwt God aan Jezus (*als zijn mens geworden Zoon*) alle macht in hemel en op aarde toe.

E.

Het is opzienbarend, dat de de boodschap van de vier evangelieën niet is, dat verzoening bewerkt wordt doordat Jezus plaatsvervangend onze schuld of straf gaat dragen. De gangbare leer van 'verzoening door voldoening' wordt niet door Jezus geleerd. In twee teksten kun je die leer 'inlezen', maar het is de vraag of dat verantwoord uitleggen is. Het hart van verzoening en van het Koninkrijk van God is bij Hem duidelijk: *toewijding*. Net als in het OT!